

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER	XI
KISALTMALAR.....	XV

E. GENEL İŞLEM KOŞULLARI

I. GENEL OLARAK

TBK 20

I. GENEL AÇIKLAMA	2
II. SÖZLEŞME MODELLERİNİN VE GENEL İŞLEM KOŞULLARINA İLİŞKİN DÜZENLEMELERİN TARİHÇESİ (DOGMATİK TEMELİ)	3
III. GENEL İŞLEM KOŞULLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ, ZORUNLULUĞU, YARARLARI VE SAKINCALARI İLE FONKSİYONLARI (ETKİLERİ).....	30
IV. ÜLKEMİZDEKİ DÜZENLEMELERDE KULLANILAN TERİMLERİN BAĞDAŞTIRILMASI VE SİSTEMATİK SORUNU	36
V. 6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA DÜZENLENEN GENEL İŞLEM KOŞULLARININ KİŞİ BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI	46
VI. GENEL İŞLEM KOŞULLARININ KONU BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI.....	55
A. Genel Olarak Mevzuatımızda Genel İşlem Koşullarının Yeri.....	55
B. Genel İşlem Koşulları İle Bu Koşulları İçeren Standart (Tip) Sözleşme Kavramının Anlam ve Kapsamı	59
VII. GENEL İŞLEM KOŞULLARININ TANIMI VE ZORUNLU UNSURLARI (AYIRICI ÖZELLİKLERİ)	71
A. Bir Sözleşmenin Koşulunu ve Kural Olarak Yan Edimin Konusunu Oluşturmaları.....	73
1. Bir Sözleşmenin Koşulunu Oluşturmaları.....	73
2. Kural Yan Edimin Konusunu Oluşturmaları.....	85
B. Önceden Tek Yanlı Olarak Belirlenmesi (Hazırlanması veya Kullanılması)	95
C. Genel ve Soyut Nitelikte Olması	103
D. Çok Sayıda Sözleşmede Kullanmak Üzere Hazırlanması	104
E. Önceden Belirlenen Sözleşme Koşullarının Sözleşme Kuruluşu Sırasında Bireysel Görüşme (Müzakere) Yapılmadan Kullanılması (Karşı Tarafa Sunulması)	106
VIII. GENEL İŞLEM KOŞULU OLMAYI VEYA DENETİMİNİ ENGELLEMEYEN HUSUSLAR (DOLANMA YASAKLARI)	117

II. KAPSAMI**1. YAZILMAMIŞ SAYILMA****TBK 21**

I. DENETİM TÜRLERİ (İDARİ VE YARGISAL DENETİM)	126
II. 6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA DÜZENLENEN YARGISAL GENEL İŞLEM KOŞULU DENETİMİNİN TÜRLERİ	132
A. Yazılmamış Sayma Yaptırımı	136
1. Genel Olarak	136
2. İlişkilendirme (Yürürlük veya Kapsam) Denetimi Yoluyla Yazılmamış Sayılma Denetimi	144
a. Genel Olar	
ak 144	
b. İlişkilendirme Anlaşmasında Uygunluğun Varlığı ve İspatlanması	148
c. İlişkilendirme Anlaşmasının İçeriği	151
aa. Karşı tarafın menfaatine aykırı bir koşul (GİK) olması	153
bb. Sözleşmenin yapılması sırasında düzenleyenin karşı tarafa, bu koşulların varlığı hakkında açıkça bilgi vermesi (aydınlatması)	159
cc. Kullananın karşı tarafa bu koşulların içeriğini öğrenme imkânı sağlaması	164
b. Tam veya Global (Genel, Toptan) Kabul	169
d. Kapsam (Yürürlük, İlişkilendirme) Denetiminde Yargıtay Uygulaması ...	183
3. Şaşırtıcı Koşul Denetimi Yoluyla Yazılmamış Sayma Yaptırımı	186

2. YAZILMAMIŞ SAYILMANIN SÖZLEŞMEYE ETKİSİ**TBK 22**

I. YAZILMAMIŞ SAYILMANIN SÖZLEŞMENİN DİĞER HÜKÜMLERİNE ETKİSİ	206
II. YAZILMAMIŞ SAYILMA YAPTIRIMI NEDENİYLE OLUŞAN BOŞLUĞUN DOLDURULMASI (BUTLAN ANLAŞMALARININ AKİBETİ)	209

III. YORUMLANMASI**TBK 23**

I. YORUM DENETİMİ YOLUYLA DÜZENLEYENİN ALEYHİNE YORUMLAMA YAPTIRIMI (SAYDAMLIK VEYA YORUM DENETİMİ)	226
---	-----

IV. DEĞİŞTİRME YASAĞI**TBK 24**

I. DEĞİŞTİRME YASAĞI DENETİMİ YOLUYLA YAZILMAMIŞ SAYMA YAPTIRIMI	244
--	-----

V. İÇERİK DENETİMİ**TBK 25**

I. İÇERİK DENETİMİ HAKKINDA GENEL BİLGİ	258
II. GENEL İŞLEM KOŞULLARINDA İÇERİK DENETİMİ ÖLÇÜTÜ : DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRI OLACAK BİÇİMDE DENGESİZLİĞE NEDEN OLMA	262
III. İÇERİK DENETİMİNİN YAPTIRIMI (KİSMİ KESİN HÜKÜMSÜZLÜK)	275
IV. GENEL İŞLEM KOŞULLARI BAKIMINDAN ÖRNEK KAYITLAR.....	286
V. İÇERİK DENETİMİNDE MUTLAK VEYA NİSBİ ANLAMDA GEÇERSİZLİĞİNE HÜKMEDİLEBİLECEK (YASAK) GENEL İŞLEM KOŞULLARI.....	289
A. Nisbi Anlamda Yasak Koşullar (Değerlendirme Olanaklı Bulunan Koşullar)	289
1. Kabul ve İfa Sürelerine İlişkin Kayıtlar	290
2. Ek Süreye İlişkin Kayıtlar	292
3. Dönme Hakkının Saklı Tutulmasına İlişkin Kayıtlar	293
4. Değiştirme Hakkının Saklı Tutulmasına İlişkin Kayıtlar	294
5. Varsayımsal beyanlara ilişkin kayıtlar	296
6. Ulaşma varsayımına ilişkin kayıtlar	297
7. Sözleşmenin Tasfiyesine İlişkin Kayıtlar	297
8. Edimin İfa Olarak Arz Edilebilecek Durumda Olmamasına İlişkin Kayıtlar ...	298
B. Mutlak Anlamda Yasak Koşullar (Değerlendirme Olanaklı Bulunmayan Koşullar).....	299
1. Kısa Vadeli Fiyat Artışlarına İlişkin Kayıtlar	299
2. İfadan Kaçınma Hakkına İlişkin Kayıtlar	300
3. Takas Yasağına İlişkin Kayıtlar.....	300
4. İhtar ve Ek Süreye (Mehile) İlişkin Kayıtlar	301
5. Tazminat Taleplerinin Götürü Olarak Belirlenmesine İlişkin Kayıtlar	302
6. Cezai Şarta İlişkin Kayıtlar	303
7. Vücut Bütünlüğü, Sağlık, Yaşam Hakkının Ağır Kusurla İhlal Edilmesinde Sorumluluğun Kaldırılmasına İlişkin Kayıtlar (Sorumsuzluk Kayıtları)	304
a. Vücut Bütünlüğü, Sağlık, Yaşam Hakkının İhlaline İlişkin Kayıtlar	304
b. Ağır Kusura İlişkin Kayıtlar	305
8. Diğer Sorumsuzluk Kayıtlarına İlişkin Kayıtlar.....	306
a. Sözleşmeden Dönme Hakkının Kaldırılmasına İlişkin Kayıtlar.....	306
b. Ayıba Karşı Sorumluluğa İlişkin Kayıtlar	306
aa. Sorumluluğun Kaldırılması ve Üçüncü Kişilere Göndermeye İlişkin Kayıtlar	306
bb. Onarımla Sınırlandırmaya İlişkin Kayıtlar	306
cc. Onarım Masraflarına İlişkin Kayıtlar.....	307
dd. Onarımın Ön Koşula Bağlanmasına İlişkin Kayıtlar.....	307

ee. Ayıp İhbarı İçin Hak Düşürücü Süreye İlişkin Kayıtlar	307
ff. Taleplerin Zamanaşımına Uğramasını Kolaylaştırmaya İlişkin Kayıtlar	307
9. Sürekli Borç İlişkilerinin Süresine İlişkin Kayıtlar	308
10. Sözleşme Tarafının Değişmesine İlişkin Kayıtlar	309
11. Temsilcinin Sorumluluğuna İlişkin Kayıtlar	310
12. İspat Yüküne İlişkin Kayıtlar	311
13. Beyanların ve Bildirimlerin Şekline İlişkin Kayıtlar	312
VI. GENEL İŞLEM KOŞULLARI İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN ZAMAN İTİBARIYLA YÜRÜRLÜK SORUNU	312

**EKLER
(İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ)**

A. 6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU İLGİLİ HÜKÜMLERİ (GEREKÇELİ)	321
B. 4721 SAYILI TÜRK MEDENÎ KANUNU İLE İLGİLİ HÜKÜMLER	328
C. 4077 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'UN İLGİLİ MADDELERİ	329
D. 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN (GEREKÇELİ İLGİLİ MADDELER)	330
E. TÜKETİCİ SÖZLEŞMELERİNDEKİ HAKSIZ ŞARTLAR HAKKINDA (YENİ) YÖNETMELİK (RG.17.06.2014, S:29033)	339
F. TÜKETİCİ SÖZLEŞMELERİNDEKİ HAKSIZ KOŞULLAR HAKKINDA 5 NİSAN 1993 TARİHLİ 93/13 SAYILI KONSEY YÖNERGESİ TÜRKÇE METNİ	343
G. 18.8.1896 TARİHLİ ALMAN MEDENİ KANUNU GENEL İŞLEM KOŞULLARI İLE İLGİLİ §§305-310 HÜKÜMLERİNİN ALMANCA METNİ	347
H. ALMAN MEDENİ KANUNUNUN GENEL İŞLEM KOŞULLARINA İLİŞKİN BGB §§ 305-310 HÜKÜMLERİNİN ÇEVİRİSİ	354
İ. BUNDESGESETZ GEGEN UNLAUTEREN WETTBEWERB VOM 1986-SCHWEIZ (UWG)	360
GENEL İŞLEM KOŞULLARI ŞERHİ (TBK 20-25) EKLİ YARGITAY KARARLARI	361
KAYNAKÇA	597